

DE
NATIONALE
OPERA

30 JAAR
PIERRE AUDI

NATIONALE OPERA & BALLET

Das Rheingold, 2012

DE ENERGIE VAN DE TOEKOMST

'Het belangrijkste doel waar ik naar toe wil werken is het creëren van een gezelschap dat werkelijk middenin de tijd staat, of zelfs zijn tijd vooruit is. Deze keus impliceert werken met artiesten – dirigenten, regisseurs, ontwerpers, zangers en componisten – wier talenten, esthetiek, kundigheden, artistieke visie en stilistische aanpak en techniek een bijdrage kunnen leveren aan het maken van opera in deze tijd: modern en toegankelijk.'

'Een diepgaande benadering van opera onthult onmiddellijk een goudmijn, zonder gelijke in de uitvoerende kunsten voor wat betreft kleurschakeringen en het belang voor onze tijd: opera heeft de energie van de toekomst. Een dergelijke aanpak houdt echter evenzeer risico's in: terwijl de speurtocht naar goud doorgaat, moeten ook de onvermijdelijke mijnen die in het operaproces verborgen zitten, opgespoord, geïdentificeerd en onschadelijk gemaakt worden. Er moeten risico's genomen worden; zonder risico's is een opwindend beleid niet denkbaar.'

'Het programma van DNO moet aandoen als een jaar durend festival met grote en kleine gebeurtenissen, waarin alles speciaal en opwindend is, en alles een speciale bijdrage levert aan onze identiteit; een geëngageerd programma, met een open geest, dat vol fantasie het concept van opera omarmt tot de uiterste grenzen van de betekenis van het woord.'

In deze special blikken we terug op dertig jaar De Nationale Opera onder leiding van Pierre Audi, met een overzicht van zijn regies, een vergelijking van zijn uitspraken in de pers in 1988 en 2018, en een aantal persoonlijke verhalen van collega's, vrienden en operaliefhebbers.

Pierre Audi schreef deze woorden kort nadat hij in 1988 aantrad als artistiek directeur van De Nationale Opera. Ongelooflijk hoe hij deze woorden gestand heeft gedaan. Onder zijn leiding groeide DNO uit tot een centrum van levende operacultuur: een thuishaven voor kunstenaars van wereldfaam én een springplank voor talent. Als intendant programmeerde hij zowel spraakmakende wereldpremières als vernieuwende uitvoeringen van klassiekers. Onbekende parels uit de operageschiedenis wist hij voor een groot publiek te ontsluiten. Als operaregisseur onderscheidde Audi zich onder meer door zijn grote muzikale gevoeligheid en zijn genereuze samenwerkingen met dirigenten, componisten en beeldend kunstenaars.

Nu Pierre Audi na dertig jaar afscheid neemt van De Nationale Opera, laat hij een rijke erfenis achter. Die bestaat niet alleen in de wijze waarop zijn ideeën verankerd zijn geraakt binnen de organisatie, maar ook in de sterke relaties die De Nationale Opera heeft opgebouwd: met artiesten en gezelschappen wereldwijd en zeker ook met u, ons publiek.

Voor mij blijft Pierre een goede vriend en voor ons allen een permanente 'créateur d'émerveillement'. We danken hem en wensen hem het allerbeste toe in zijn persoonlijke en artistieke leven.

Uit naam van alle leden van de Raad van Toezicht, medewerkers en betrokkenen bij Nationale Opera & Ballet,

Jean-François van Boxmeer
Voorzitter Raad van Toezicht
Nationale Opera & Ballet

Els van der Plas, Prinses Beatrix en Pierre Audi, 2015

In mei 2017 werden Monteverdi 's *Madrigalen* in regie van Pierre Audi hernomen in het Decoratelier van Nationale Opera & Ballet. Christophe Rousset dirigeerde zijn orkest Les Talens Lyriques; jonge talenten zongen belangrijke rollen; van Jannis Kounellis was de achterwand. In deze productie komt veel samen dat Pierre karakteriseert als kunstenaar.

Zijn liefde voor Monteverdi heeft zijn oeuvre mede bepaald. Pierre heeft respect voor de geschiedenis van opera en muziektheater en een oprechte liefde voor barokmuziek. In barokmuziek zit voor hem de moderniteit van de 20ste en 21ste eeuw beklonken. Zijn nieuwsgierigheid naar hedendaagse muziek drijft hem naar nieuwe muzikale horizons met Louis Andriessen, Martijn Padding, Kaija Saariaho en straks (in *Fin de Partie*) met György Kurtag. Hij geeft ruimte en betekenis aan de verbanden tussen hedendaagse en historische stukken. Het gebruik van het Decoratelier voor *Madrigalen* werd gestimuleerd door zijn voorkeur voor bijzondere locaties. Die ruimtelijke zoektochten leidden ook naar de Gashouder in Amsterdam, de locatie waar de gecompriëerde versie van Karlheinz Stockhausens *LICHT* wordt gepresenteerd; 15 uur muziek in juni 2019. Hij heeft het brede en grootse toneel van Nationale Opera & Ballet de afgelopen 30 jaar als geen ander liefdevol weten te benutten in onder

andere zijn legendarische cyclus *Der Ring des Nibelungen*. Hij ziet zich uitgedaagd door grote en speciale ruimtes, als een schilder door zijn witte doek.

Pierre houdt van beeldende kunst en werkte samen met belangrijke kunstenaars als Karel Appel, Anish Kapoor, George Tsybin, Aernout Mik, William Kentridge, Georg Baselitz en Jonathan Meese.

De betrokkenheid van jong en oud publiek, de jonge generatie en de toekomst van opera en muziektheater gaan hem meer en meer aan het hart. Hij heeft belangrijke projecten opgezet waaronder *Marco Polo in Amsterdam* (2008) en *BOOM* (2013), waarbij duizenden bewoners van Amsterdam en belangstellenden konden meezingen, componeren en meedoen. In 2016 zette hij het Opera Forward Festival op voor nieuwe makers, nieuwe ideeën en nieuw publiek, en komend najaar begint de Opera Studio voor jonge zangers.

Als algemeen directeur heb ik hem niet alleen als kunstenaar leren kennen maar ook als snel analyticus en als iemand die achter zijn beslissingen blijft staan. Een van zijn sterktes is delegeren; kiest hij voor iemand, dan blijft hij hem of haar trouw. Hij laat mensen in alle vrijheid creëren en experimenteren. Dat heeft, samen met zijn eigen werk, een onwaarschijnlijk aantal onvergetelijke producties opgeleverd.

RUIMTE EN VRIJHEID

Els van der Plas
Algemeen
directeur Nationale
Opera & Ballet

BELIEF

Simon McBurney
Regisseur

'... Simon listen this is really a piece for YOU.'

No, Pierre...

'...and as you know the dog has its testicles and pituitary gland replaced with those from a drunk found dead in the street...'

Pierre, listen I am really not sure I want to work in Opera...

'... so we will arrive at about midday and play through the whole libretto and sketches as they currently stand...'

Pierre, I am really not sure...

'... this binds you to nothing. You will love Sasha Raskatov, the composer, and as for Bulgakov, he is your territory, as a matter of fact why have you never thought of adapting him before...'

Amongst Pierre's many talents is persuasion. He can persuade like no one else I know. Slip the adjective

persuasive

into the thesaurus and you come up with

influential
alluring
compelling
conclusive
convincing
eloquent
forceful
impressive
logical
potent
as well as efficient, seductive and winning.

To build a new theatre in London in the early 1980s, pioneering new experimental theatre and music for nearly 10 years, then devote thirty years to building on an already existing site in Amsterdam, also pioneering new and experimental theatre and music, this time for 30 years, means, of course, all these 'persuasive' adjectives are innate within you.

But Pierre's greatest talent as producer lies somewhere else. Much deeper. In belief.

Belief. Slip that into the thesaurus and you get a very different list...

Acceptance,
confidence,
faith,
feeling,
hope,
judgment,
knowledge,
trust
and understanding...

So I, like all the others, was compelled, convinced, lured to Amsterdam. Working in that glorious rehearsal space, with a full set, extraordinary singers, an engineering and technical team like no other in the world... But really we came because of belief. Pierre believed in us. And so I, like all the others, came back for more...

A Dog's Heart, The Magic Flute... and The Rake's Progress

Thank you Pierre. For all this. But above all for the faith, trust and understanding... yes the belief. In us ALL. Which in truth simply shows... yes... the depth of your love and care.

A Dog's Heart, 2010

The Rake's Progress, 2018

'90

Il ritorno d'Ulisse in patria

C. Monteverdi

10 november 1990

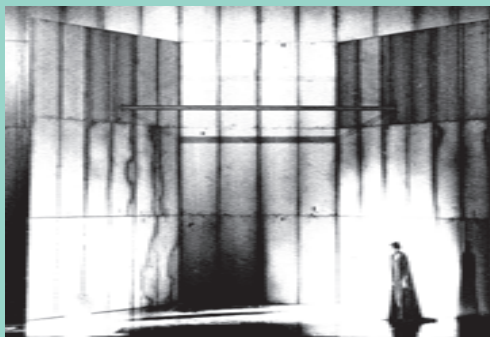
Gurre-Lieder, 2014

'91

Die glückliche Hand / Neither

Arnold Schönberg /
Norton Feldman

12 januari 1991

Gassir / Il combattimento di Tancredi e Clorinda

Theo Loevendie /
Claudio Monteverdi

3 juni 1991

'92

Mitridate, re di Ponto

Wolfgang Amadeus Mozart

5 maart 1992

VISIONAIRE VASTHOUDENDHEID

Marc Albrecht
Chef-dirigent

Wat betreft de bijzondere, dubbele begaafdheid van Pierre Audi als visionair operaprogrammeur en creatief kunstenaar kun je alleen maar spreken van een gelukstreffer voor De Nationale Opera – en voor de hele Nederlandse cultuur. Ik ben blij dat ik Pierre in de afgelopen jaren van dichtbij heb mogen meemaken en dat ik heb kunnen zien hoe virtuoos hij tussen deze twee tegengestelde rollen balanceerde, altijd met het belang van het gezelschap voor ogen. Het is onvergetelijk hoe hij Simon McBurney, die aanvankelijk erg aarzelde, met eindeloos geduld en in talloze gesprekken ervan wist te overtuigen dat hij *Die Zauberflöte* moest enceneren. Met het doorslaande succes van deze productie werd de directeur vervolgens beloond voor zijn visionaire vasthoudendheid. Als muzikale partner van Pierre in enkele van zijn belangrijke enceneringen heb ik altijd bewondering gehad voor zijn unieke gave om ruimte, beweging en muziek als een eenheid op te vatten. Het daaruit voortkomende innerlijke evenwicht van zijn voorstellingen is legendarisch. Pierre schept ruimten voor de muziek, waardoor deze lucht krijgt en kan ademen. Onlangs konden we dat ook weer meemaken bij zijn *Gurre-Lieder*, die bij de reprise net zo'n verpletterende indruk op mij maakte als bij de eerste keer. Modern muziektheater, dat daarom zo sterk is omdat het de ware kern van een werk weet te treffen.

KRACHT ZONDER WEERGA

Ted Brandsen
Directeur Het Nationale Ballet

Pierre is voor mij in de eerste plaats een visionair regisseur, een bevlogen opera-leider en een kracht zonder weerga in de kunst. Zijn producties van opera's van Monteverdi en Wagner, om maar twee uitersten te noemen, zullen me altijd blijven en de geweldige artistieke bloei van De Nederlandse (nu Nationale) Opera heb ik altijd met grote bewondering gevolgd. Onze eerste samenwerking dateert uit 1994, toen ik de choreografie deed voor Peter Schats opera *Symposion*, en Pierre mij streng maande de deelnemende dansers van Het Nationale Ballet goed in het gareel te houden. Blijkbaar was er net iets misgegaan bij een andere productie, waar dansers zich in zijn ogen hadden misdragen. Hij had ook niet zo veel met dans of dansers, maar sinds wij de afgelopen 15 jaar als collega's samen verantwoording voor ons theater dragen, is er veel veranderd. De gezelschappen zijn dichter naar elkaar toegegroeid – en wij zelf ook.

Het proces van de fusie van theater, opera- en balletgezelschap was ingewikkeld en niet altijd pijnloos en juist in die periode heb ik Pierre beter leren kennen. Hij kan heel lang heel voorzichtig zijn, om dan met grote daadkracht door te pakken. Grote lijnen worden door hem altijd helder gemaakt, en zijn scherpe observaties kunnen tot onverwachte nieuwe inzichten leiden.

De visionaire artistiek leider bleek ook warm, geestig, genereus en zeer persoonlijk te zijn, een man die ondanks zijn enorm drukke en veeleisende internationale werkzaamheden altijd aandacht heeft voor de mensen met wie hij werkt.

Ik ben oprecht trots op het feit dat ik veel van Pierre heb kunnen leren en dat we de afgelopen 5 jaar samen met Els dit huis hebben mogen leiden.

Merci Pierre, ik prijs me gelukkig dat ik je ken en wens je samen met Marieke en de kinderen een prachtige toekomst toe.

Snatched by the Gods / Broken Strings

Param Vir

—
11 mei 1992

La bohème

Giacomo Puccini

—
30 november 1992

'93

Punch and Judy

Harrison Birtwistle

—
9 januari 1993

L'incoronazione di Poppea

Claudio Monteverdi

—
7 november 1993

'94

Il re pastore

—
Wolfgang Amadeus Mozart
12 januari 1994

Noach

—
Guus Janssen
17 juni 1994

'95

Erwartung / Die glückliche Hand / Von heute auf morgen

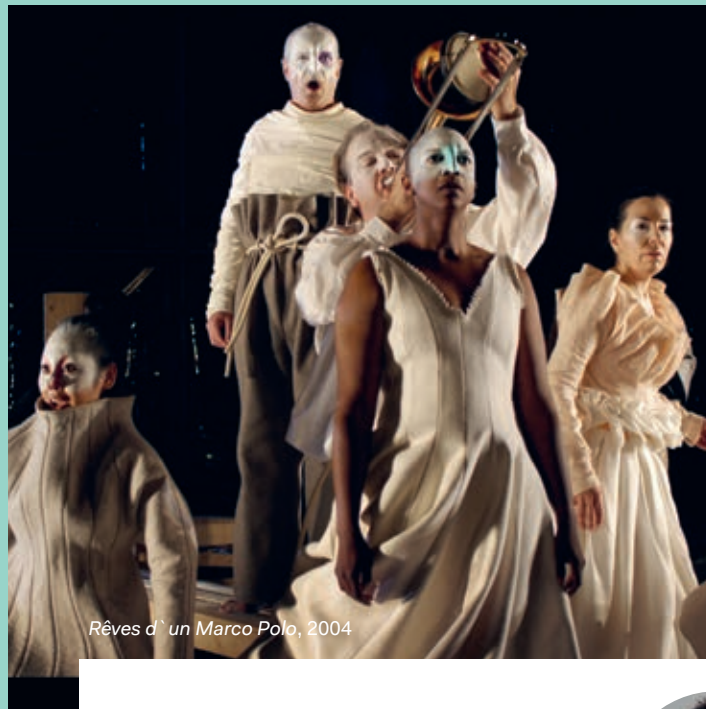
—
Arnold Schönberg
11 maart 1995

L'Orfeo

—
Claudio Monteverdi
5 mei 1995

Die Zauberflöte

—
Wolfgang Amadeus Mozart
1 december 1995

Rêves d'un Marco Polo, 2004

What has fascinated me most in my artistic life is the creative process. In the opera productions I've been a part of, the process usually involved weeks of rehearsals, while the stage director applied the creative layers to the conceptual skeleton, often including layers of exquisite fabric which interpreted the lighting design exquisitely, while producing the most exquisite rivulets of sweat. All this was moving towards that all important 'premiere', the presentation of the 'finished product'.

Exit the stage director...

Sharing that process with Pierre Audi was intense; he's quite an intense person himself and a demanding director. He was relentless in insisting that he be given a steady supply of attempts, "try something different" to first, (frustratingly!) reject, then rekindle, twist and turn, recycle and ultimately return to the purest form: the reflection of the human condition. For Pierre there seemed to be no end, for us singers, no escaping. The first time I worked with him, I couldn't wait for the premiere, to 'relax' until the end of the run. But he was at EVERY performance, giving notes before AND after. I was genuinely perplexed when he kept giving us notes after the last performance. Reflecting on my work with Pierre, on some of the most memorable productions in my artistic life, I understand that there is no 'finished product', no last performance, no relaxing. Creation is a continuous process, full of 'TSDs' and that all-important 'premiere' is just a 'Kodak moment'...

A CONTINUOUS PROCESS

Claron McFadden
Sopraan

'97

Das Rheingold

—
Richard Wagner
4 september 1997

'98

Die Walküre

—
Richard Wagner
31 januari 1998

EVENWICHT

Thomas Oliemans
Bariton

Mijn eerste kenismaking met het werk van Pierre Audi was in 1997, toen ik studeerde aan het Amsterdamse Conservatorium. *Der Ring des Nibelungen* ging in première en ik was diep onder de indruk. Met zijn heldere aanpak en ruimtegebruik – ongeloflijk hoe geraffineerd hij gebruik maakte van de hele zaal en hoe intens betrokken de zangers waren – heeft Pierre mijn kijk op opera wezenlijk veranderd. Mijn debuut bij De Nationale Opera was in 2004 bij *Don Carlo* in regie van Willy Decker. In 2008 heb ik voor het eerst in een regie van Pierre gezongen, in *Castor et Pollux*, waar ik de rol zong van Le Grand Prêtre, een soort oude sjamaan. Pierre is iemand die op vier of vijf niveaus tegelijk denkt en schakelt. Hij werkt veel met spanningen en energieën op het toneel en hij is altijd op zoek naar een soort evenwicht, zonder je klem te zetten in een vorm. Hij heeft me veel vertrouwen gegeven, en daar ben ik hem zeer dankbaar voor. Eigenlijk is er indirect ook overeenkomst in zijn manier van werken met Simon McBurney, met wie ik nu weer repeteer voor de reprise van *Die Zauberflöte*, en met Robert Wilson. Het lijkt erop of zij dezelfde wortels hebben, en die liggen voor mijn gevoel al in het Almeida Theatre in Londen, waar Pierre zijn grootse carrière ooit begon.

Siegfried

—
Richard Wagner
1 juni 1998

Götterdämmerung

—
Richard Wagner
8 september 1998

'99

Alceste

—
Christoph Willibald Gluck
2 oktober 1999

Der Ring des Nibelungen

—
Richard Wagner
1-30 juni 1999
(4 volledige cycli)

00

Hier°

—
Guus Janssen
21 januari 2000

Rêves d'un Marco Polo

—
Claude Vivier
4 juni 2000

'01

Alice in Wonderland

—
Alexander Knaifel
4 september 2001

Castor et Pollux, 2007

'02

Lohengrin

Richard Wagner
2 februari 2002

La clemenza di Tito

Wolfgang Amadeus Mozart/
Manfred Trojahn
2 december 2002

'03

Tea

Tan Dun
7 januari 2003

Les Troyens

Hector Berlioz
5 oktober 2003

MAGIE

Anneleen Bijnen
Koorzanger

Het duurde even voordat Pierre zelf een 'kooopera' regisseerde met ons. Een beetje onwennig begon hij aanwijzingen te geven. Een paar producties later was hij al meer vertrouwd met ons. "One inch to your left! Step into the light! No! You have to turn! Only 30 degrees! But you are standing in the wrong place, that's ugly!" Dat leek voor ons soms wat pietluttig, maar zijn gevoel voor schoonheid is ontegenzeggelijk en onweerlegbaar. Hij ziet álles. Zijn aanwijzingen zijn soms wat prozaïsch: 'pizza, sausage, snake, zigzag', zijn creaties zijn dat allerminst. Zelf vind ik ze iets van magie hebben, én creëren doet halverwege altijd een beetje pijn. Hij noemt het koor het hart van De Nationale Opera. Natuurlijk is iedere bijdrage waardevol, maar het doet wel recht aan het gegeven dat wij de enige terugkerende vaste groep artiesten zijn, óp het toneel en herkenbaar voor ons publiek. Pierre is van het grotere plaatje, door een koorzanger wellicht minder goed te overzien. Dan moet je vertrouwen op de visie van de regisseur en artistiek leider. Hij blijft ook standvastig achter zijn keuzes staan en heeft daarmee voor stabiliteit en continuïteit gezorgd. Zo bewijst zijn unieke loopbaan bij De Nationale Opera.

Pierre Audi is van groot belang voor de nieuwe Nederlandse muziek, de componisten van de toekomst, en de opera van morgen. Hij heeft mijn eerste grote opera *After Life* mogelijk gemaakt en als opening geprogrammeerd van het Holland Festival in 2006. Dit was een belangrijke stap in mijn carrière en hiermee werden internationaal deuren voor mij geopend. Ook mijn muziektheaterwerken *Sunken Garden* en *Blank Out* kwamen mede tot stand met Pierres hulp. Hij heeft mijn werk internationaal geprogrammeerd in o.a. The Armory in New York en volgend seizoen op het Festival Aix-en-Provence. Als hij eenmaal vertrouwen in je heeft, dan steunt hij je. Ik weet dat hij ook voor collega-componisten een grote rol heeft gespeeld in het mogelijk maken van nieuwe opera's en muziektheaterwerken.

Muziek is voor Pierre leidend bij opera, en hij heeft een feilloos instinct voor het bij elkaar brengen van een artistiek team; alles komt voort uit een diepe liefde voor theater. Hij gaat avontuur niet uit de weg, durft risico's te nemen, en investeert in jonge makers. Het door hem geïnitieerde Opera Forward Festival biedt een nieuwe generatie componisten, regisseurs en zangers een kans om zichzelf te ontwikkelen en op de kaart te zetten.

AVONTUUR

Michel van der Aa
Componist

'04

RAAFF

—
Robin de Raaff
23 juni 2004

'05

Tamerlano

—
Georg Friedrich Händel
21 oktober 2005

Alcina

—
Georg Friedrich Händel
22 oktober 2005

Der Ring des Nibelungen

—
Richard Wagner
1-30 juni 1999
(4 volledige cycli)

Tamerlano, 2005

'07

Wagner Dream

Jonathan Harvey
6 juni 2007

Madrigalen

Claudio Monteverdi
15 september 2007

'08

Castor et Pollux

Jean-Philippe Rameau
18 januari 2008

Saint François d'Assise

Olivier Messiaen
1 juni 2008

Marco Polo

Tan Dun
7 november 2008

EEN VRIEND

Klaus Bertisch
Dramaturg

Van de 30 jaar dat Pierre directeur is, mocht ik er 28 met hem samenwerken, wat in veel opzichten bijzonder is. Niet alleen omdat we zelf ouder zijn geworden en ons hebben ontwikkeld, maar ook omdat het culturele en politieke landschap danig is veranderd. Toen we begonnen, waren er geen mobiele telefoons en geen internet. Wat zou Pierre vandaag de dag zijn zonder zijn gsm...? We doorstonden menige financiële crisis en het politieke landschap verschoof naar rechts. Intussen zette Pierre zijn artistiek werk onverbiddelijk door. Het feit dat Pierre en ik het zo lang met elkaar hebben uitgehouden, zegt wellicht iets over ons karakter, we zijn immers allebei geboren in het teken van de Schorpioen. Gelukkig waren we niet altijd dezelfde mening toegedaan, maar hebben we elkaar op creatieve wijze kunnen beïnvloeden en bezielen. Pierre heeft een feilloos gevoel voor kwaliteit, maar ook voor problemen of crises die in de lucht hangen. Op een voor mij moeilijk moment bij DNO wist hij me, zonder iets over de situatie zelf te weten, te motiveren en me ervan te overtuigen dat we artistiek nog iets te zeggen hadden, dat er nieuwe uitdagingen en taken waren die we samen moesten aanpakken. Een onschatbare, geweldige kwaliteit! Zo gingen we verder. Ik dank hem voor zijn overtuigingskracht, maar ook voor de inspiratie en het vertrouwen dat hij mij heeft gegeven. Het product, de voorstelling, stond altijd voorop. Zijn vermogen om de veelzijdigheid op artistiek gebied niet alleen te aanvaarden maar ook te stimuleren, is buitengewoon. Hij wilde zijn publiek het hele spectrum bieden van wat opera kan zijn en die droom heeft hij in zijn 30 jaar als directeur en regisseur ruimschoots gerealiseerd. Misschien nog wel belangrijker dan het succes van onze samenwerking te benoemen, is om te zeggen: hij is een vriend!

A TRUE INTERNATIONAL INTELLECTUAL

Tom de Swaan
Voorzitter
Nationale Opera
& Ballet Fonds

When I stepped down from the board of the Financial Services Authority in the UK, I was presented with a first edition copy of *The Beauties of the Opera and Ballet* published in 1844 in London and dedicated to Queen Victoria.

The book contains a lyric description of five of the most popular opera's of that era. Among blockbusters like *Il barbiere*, *Norma* and *Don Giovanni*, there was one opera that was wildly popular in the nineteenth century, but became rather obscure in the 20th century. It concerns the opera *La Juive* by Fromental Halévy. The fame of the opera was such that even Richard Wagner, not known for his enthusiasm for Jewish composers, could not hide his admiration stating that he regarded the opera as 'one of the greatest operas' ever created.

The indispensable annals of the opera companies in the Netherlands show that the opera had many performances in the second half of the 19th and the first decades of the 20th century. The last performance took place in Amsterdam in 1926. The Grand Opéra Français lost its appeal until as far as Amsterdam was concerned Pierre Audi picked it up and directed a beautiful revival in 2009.

Why do I especially mention this opera when I could devote pages to praise all the beautiful productions Pierre brought to Amsterdam over the last 30 years, establishing De Nationale Opera as one of the most, if not the most, innovative and famous opera house in the world?

Because I believe that the message of the opera reflects some of Pierre's more important characteristics; his quest for tolerance and his wish to create synergies between different cultures, thus being a true international intellectual.

The first time I attended a performance of *La Juive* was in 2000 in Vienna at the Staatsoper. The staging was in no way comparable with Pierre's incredible cast and staging 9 years later. But the specific performance I had the privilege to attend was to express the abhorrence for the fact that an extreme right wing party participated for the first time since World War II in the Austrian government. Hence it was symbolic for Pierre's quest.

I had the privilege to cooperate with Pierre since the early nineties, first as a member and later as the chairman of the board of De Nederlandse Opera and Het Muziektheater. And again today as the chairman of the Nationale Opera en Balletfonds.

During these years we built an ever closer friendship that went way beyond a good working relationship, culminating in meeting Pierre while he was wearing an admittedly sombre polo shirt in his beautiful place in Italy.

All those years we never stopped speaking English with each other, although I know his Dutch is by now so impeccable that he, while he leaves to work elsewhere, will become a Dutch citizen shortly. We shared our growing friendship in English and for no reason continued to do so.

Hence I salute him upon his farewell from the opera in English and heet hem welkom als Nederlander in het Nederlands. We zullen hem gelukkig niet hoeven te missen.

When I stepped down from the board of the Financial Services Authority in the UK, I was presented with a first edition copy of *The Beauties of the Opera and Ballet* published in 1844 in London and dedicated to Queen Victoria.

The book contains a lyric description of five of the most popular opera's of that era. Among blockbusters like *Il barbiere*, *Norma* and *Don Giovanni*, there was one opera that was wildly popular in the nineteenth century, but became rather obscure in the 20th century. It concerns the opera *La Juive* by Fromental Halévy. The fame of the opera was such that even Richard Wagner, not known for his

'09

La Juive

—
Fromental Halévy
4 september 2009

'11

Dionysos

—
Wolfgang Rihm
8 juni 2011

Iphigénie en Aulide /
Iphigénie en Tauride

—
Christoph Willibald Gluck
7 september 2011

'12

Parsifal

Richard Wagner
12 juni 2012

'13

Guillaume Tell

Gioacchino Rossini
28 januari 2013

14

Der Ring des Nibelungen

Richard Wagner
29 januari-14 februari
(2 volledige cycli)

Guillaume Tell, 2013

HEILIG VERBOND

Truze Lodder
Zakelijk directeur
DNO 1988-2015

Een kort en krachtig zakelijk beleidsplan voor de gezondmaking van DNO noemde in 1988 het vinden van de juiste artistiek directeur het allerbelangrijkste. Een selectiecommissie onder voorzitterschap van Bernard Sarphati koos uit vele kandidaten tot veler verrassing de jeugdige Pierre Audi. Mijn persoonlijke antwoord op Pierres vraag 'why me' was dat ik onvoorwaardelijk in hem geloofde. Pierres mysterieuze persoonlijkheid, complexe achtergrond en levensloop tot dan toe, gaven me intuïtief de overtuiging dat we als artistiek en zakelijk directeur een tweeenheid zouden vormen, met wederzijds vertrouwen in elkaars complementaire competenties en integriteit als fundament. We sloten een heilig verbond: beseffend dat artistiek en zakelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, zouden we overal altijd samen uitkomen. Pierre verwoordde zijn dromen in zijn eerste tienjarenplan (zo volgden er later nog twee) en samen hielden we zijn koers vast, temporiserend als de realiteit van ruimte, tijd, mensen en middelen dat vergde.

In de interne organisatie noch in de buitenwereld was de acceptatie van Pierre Audi een onmiddellijke vanzelfsprekendheid. Zijn concentratie op inhoud en kwaliteit van de programmering, zijn belangrijke persoonlijke contacten in internationale artistieke kringen, zijn formidabele werkt tempo, zijn doorzettingsvermogen en zijn verantwoordelijkheidsgevoel hielpen Pierre om alle weerstanden te overwinnen of te negeren. Pierres energie is altijd toekomstgericht, hij verspilt geen energie aan gedane zaken. In het spanningsveld tussen artistieke dromen en praktische mogelijkheden hielden we elkaar als evenwichtskunstenaars in balans, allebei veeleisend en vasthoudend, lief en leed delend. In onze afwegingen stond het belang van de organisatie als geheel centraal, gemaakte keuzes en genomen risico's konden we verantwoorden.

De programmering van *Parsifal* (Haenchen-Grüber) en Pierres regies van *Il ritorno d'Ulisse in Patria*, *Die glückliche Hand/Neither* en *Gassir/Il combattimento di Tancredi e Clorinda* in seizoenen 1990-1991 betekenden een doorbraak. Pierres artistieke kwaliteit werd eindelijk ten volle herkend in de binnen- en buitenwereld. Onvermoeibaar vervolgden we samen onze lange weg, de jaren vlogen voorbij. Ons heilig verbond hebben we nooit geschonden. Mijn samenwerking met Pierre tot 1 januari 2013 bleef vreugdevol, spannend en inspirerend. Wat ik van hem heb geleerd en dankzij hem heb ervaren is niet in woorden uit te drukken. Mijn liefdevolle verbondenheid met Pierre duurt levenslang, ik neem dan ook geen afscheid van hem.

'16

Theatre of the World

—
Louis Andriessen
11 juni 2016

Jubileumconcert

Mise-en-espace
29 juni & 1 juli 2016

'17

And you must suffer

Johann Sebastian Bach,
Samir Odeh-Tamimi,
Annelies van Parys
28 maart 2017

Mariavespers

Claudio Monteverdi
3 juni 2017

Voor mij is Pierre Audi een fenomeen. Hij creëert, hij inspireert, hij regisseert en hij motiveert. Hij heeft, natuurlijk samen met de collega's van Nationale Opera & Ballet, Amsterdam op de globale kaart van prestigieuze opera- (en ballet)huizen gezet. Dat is een fantastische prestatie. Dat is een cadeau voor het land, voor de stad maar vooral voor het publiek.

Pierre praat graag met passie en rust over 'zijn' kunstvorm. Zo heeft hij ook mij meegenomen in die passie. Hij heeft mij geïnspireerd om niet alleen van het eindproduct maar ook van 'the making of' te genieten. Ik heb gezien hoe Pierre het samenspel van creativiteit, techniek, muzikaliteit en vooral de toewijding van alle betrokken mensen benut om tot grootse resultaten te komen. Hij is zo trots op zijn mensen en hun prestaties, daar wil je in mee. Het is voor mij een voorrecht om daar onderdeel van te mogen zijn. We sluiten met dankbaarheid een tijdperk af en gaan met energie en vol verwachting een nieuw tijdperk in.

SAMENSPEL

Else Bos
Lid van Raad van
Toezicht Nationale
Opera & Ballet

Il ritorno d'Ulisse in patria, 1990

'18

Tristan und Isolde

—
Richard Wagner
18 januari 2018

La morte d'Orfeo

—
Stefano Landi
23 maart 2018

RITORNO IN PATRIA

Louise Fresco
Lid van Nationale
Opera & Ballet
Fonds

Als boutade zeg ik wel eens dat mijn muzikale liefde is blijven steken bij Monteverdi en Bach. Vandaar dat Pierre Audi met zijn allereerste encensering, Monteverdi's *Il ritorno d'Ulisse in patria*, in 1990 op mij een onuitwisbare indruk maakte. Er is wel geopperd dat het toeval was dat hij met Monteverdi begon en vervolgde met een veelgeroemde Monteverdi-cyclus, die herhaalde en aanvulde met de madrigalen. Ik geloof niet dat het toeval was dat juist Pierre Audi zich aangetrokken voelde tot de componist die aan de wieg stond van het genre, destijds bijna vierhonderd jaar geleden. In een tijd dat de oude muziek op zijn retour leek, ondernam hij een zoektocht naar de wortels van de opera. En ik geloof ook niet dat het toeval was dat hij een opera regisseerde die de terugkeer en het verlangen naar een thuis, een vaderland als centraal thema had.

Wat mij telkens weer treft in Audi's werk is zijn kosmopolitisme, zijn culturele veelzijdigheid. Een man die is geboren in Libanon, opgroeide in Frankrijk, tot rijping kwam in Engeland en Nederland. Een man die zei, tegen Max Arian in *De Groene* (in 2007), dat hij zijn wortels niet kon blijven ontkennen. Voor mij is Pierre Audi de man die in zijn combinatie van stijlen, sober en dienstbaar, ingetogen en tegelijk expressief, het menselijke verlangen vorm geeft. Na de zomer begint Pierre Audi in Aix-en-Provence, bij het Festival dat zich steeds sterker als mediterrane profileert.

Ik wens hem dat hij zich daar kan laten inspireren door zijn oorspronkelijke wortels, 'un ritorno in patria'....

'19

Fin de Partie

—
György Kurtág
6 maart 2019

aus LICHT

—
Karlheinz Stockhausen
31 mei 2019

De eerste opera die ik zag bij DNO was *Parsifal*. Door een last-minute-gelukje, midden op de eerste rij, haast verpletterd door de grootsheid, schoonheid en het geweld van deze productie. Die avond deed mij besluiten dat ook ik opera wilde maken. De jaren daarna heb ik me vol op dat carrièreplan gestort. Inmiddels werk ik al een tijdje als regieassistent en krijg stukje bij beetje meer kansen om als regisseur eigen werk te maken. Afgelopen winter werkte ik voor het eerst aan een productie van Pierre. Hoewel ik, eerlijk toegegeven, tot dan toe altijd een beetje zenuwachtig werd als hij in de buurt was, bleek dat echt nergens voor nodig. We hebben ontzettend fijn samengewerkt en ik heb heel veel zin om van start te gaan met *aus LICHT*, waar ik hem weer mag assisteren. Van Pierre heb ik geleerd hoe belangrijk details zijn. Dat het wél uitmaakt welke kant een zanger op draait. Ook zal ik er sinds *Tristan und Isolde* altijd naar streven om net zo goed te kijken als hij. **PIERRE ZIET ALLES.** Ik zal hem erg missen bij DNO, maar ik hoop dat onze paden elkaar mogen blijven kruisen.

HET BELANG VAN DETAILS

Lisenka Heijboer
Regieassistent
aus LICHT

Toen we in het voorjaar van 1990, net vóór de start van het eerste seizoen van de directie Audi/Lodder, naar een naam zochten voor ons nieuwe magazine, liep Pierre op een ochtend mijn kantoor binnen, aan het binnenhof waar toen nog geen atrium stond... "Eureka, ik heb het... wat vindt je van *odeion*, de Griekse naam verwijzend naar een plek waar theater wordt uitgevoerd". Ik was hierover meteen enthousiast en vulde aan dat dit een perfect anagram was het toen nog in ontwikkeling zijnde nieuwe logo van DNO ... ODeoN, DNO ... Dat soort speelse associaties hield ons wel vaker bezig. *Lateral thinking* en *out of the box* denken. Het was een heerlijk spel, een wonderlijke tijd ook. Door onbevangen over zijn ambities te praten, zijn twijfels discreet te delen, zijn oordeel zorgvuldig te wegen en gedetailleerd uit te leggen waarom hij bepaalde keuzes wel of niet maakte, gaf Pierre mij inzicht in zijn besluitvormingsproces. Eerst als zijn woordvoerder, persman en publiciteitshoofd, maar na enkele jaren gaf hij me ook daadwerkelijk artistieke verantwoordelijkheid. Hij nam mij *au sérieux* door me te laten meedenken en bood mij daarmee een stevige basis voor mijn verdere carrièreontwikkeling. Beschouw dat als zijn ultieme sterkte: hij motiveert door vertrouwen te geven. Door kansen te bieden, net zoals hij dat

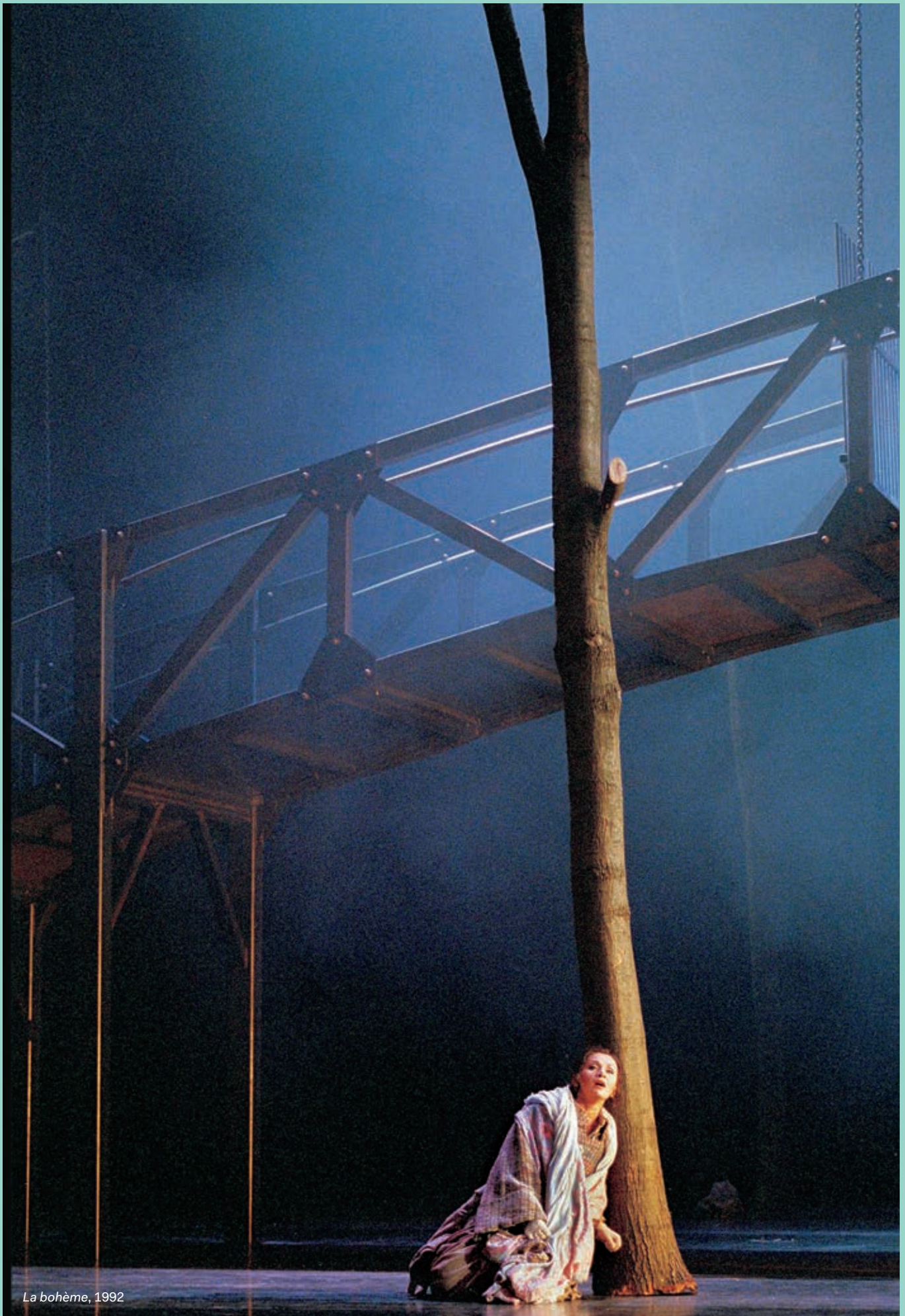
ook met andere medewerkers maar evenzeer met artiesten deed en nog doet – componisten vooral, die hij ontelbare opdrachten verleende, regisseurs ook die hij uitdagende projecten voorstelde, dirigenten met wie hij rechtstreeks in discussie ging over zijn kijk op opera maken. Telkens gebeurde dit langs lijnen van geleidelijkheid, met veel overleg en lang uitgestelde besluiten, maar altijd met de wens om risico te nemen, om vernieuwend te zijn. Vaak bereikte hij zijn doel via het compromis, niet ter verzwakking van het artistieke project, maar om de organisatie ervan te versterken. En dat hebben we met elkaar gemeen. Die mentale *brotherhood* heeft ons gedurende een intense zestien jaar lange samenwerking met elkaar verbonden. En ook daarna nog dicht bij elkaar weten te houden voor de projecten waarvoor ik hem in mijn nieuwe thuis, de Brusselse Munt, uitnodigde. En nu gaat het richting Aix, naar de boorden van de culturele baarmoeder van ons continent, de Middellandse Zee. Ik ben benieuwd wat hij nog voor ons in petto heeft in deze nieuwe context maar ben er alvast van overtuigd dat zijn grote familie artiesten hem ook daarnaartoe zal volgen om nog vele mooie dingen te realiseren. Ik blijf hem eeuwig dankbaar voor het vertrouwen, voor de vriendschap en voor zijn kunst – om te leven én te creëren.

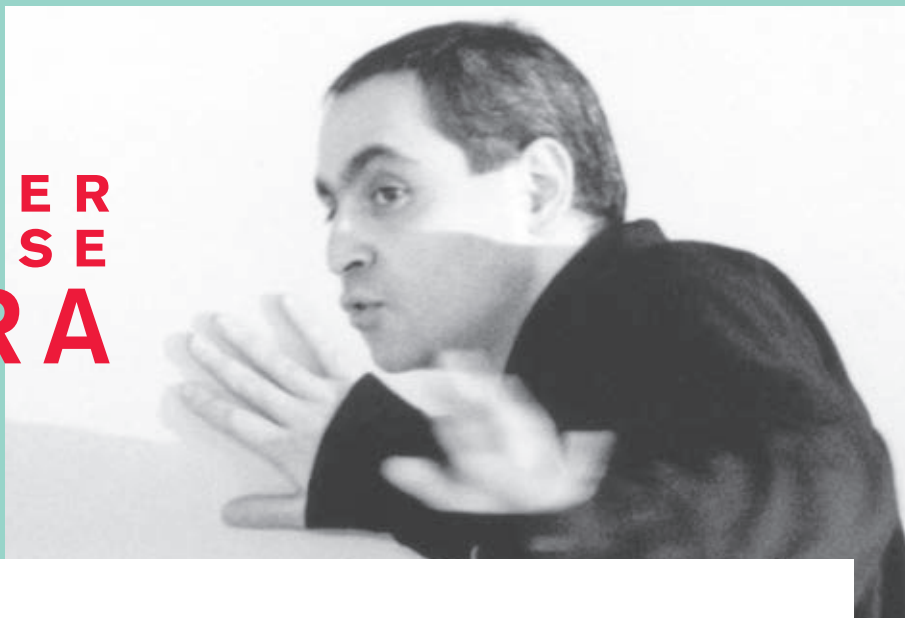
ODEON

Peter de Caluwe
Directeur-intendant
van de Koninklijke
Muntschouwburg
Brussel

La bohème, 1992

DE GOUDEN GREEP VAN DE EEUW

Aukelien van Hoytema
Tros Radio/Radio 4

“We hebben een fantastische man voor de opera,” zei Han Lammers, destijds voorzitter van het Nederlands Philharmonisch Orkest, het belangrijkste operaorkest. Hij zei het een beetje geheimzinnig en ik werd nieuwsgierig. Het laatste avontuur bij de opera met Jan van Vlijmen was niet goed afgelopen en er stond veel op het spel.

Wie was dat dan, die nieuwe artistiek leider van de opera, kende ik hem? “Nou, dat zal wel niet,” zei Lammers. “Hij is de artistiek leider van een zeer vooruitstrevend theater in London, het Almeida Theatre, zal je wel nooit van gehoord hebben, maar iedereen is onder de indruk van hem en het wordt straks heel bijzonder.” Han Lammers was een bevestigd bestuurer, kon goed orgel spelen – ik maakte destijds orgelprogramma’s met hem voor Radio 4 – en hield vooral van Bach, maar van zijn kennis op het gebied van muziektheater was ik niet bepaald overtuigd.

Wie indertijd samen met de voorzitter van de opera, Bernard Sarphati, zo visionair is geweest om Pierre Audi te vragen naar Amsterdam te komen, weet ik niet, maar het is de gouden greep van de eeuw geweest.

Paplepel

Opera is er bij mij met de paplepel ingegoten. Mijn vader was een intens liefhebber. Hij werd door zijn vader ieder jaar naar Salzburg meegetroond en moest, nee mocht dan, in korte broek mee naar ‘de Figaro’. Het is een familietraditie geworden, naar Salzburg gaan. Het laatste familiegeld werd en wordt ook nu nog uitgegeven voor een kaartje in de Mozartstad.

Was er dan in Nederland niet genoeg te beleven op dit gebied? Jazeker wel: Guus Hoekman en Cora Canne Meijer in de Stadsschouwburg, Cristina Deutekom in het Circustheater, Carlo Maria Giulini met Rossini in het Holland Festival. Het was er allemaal, maar Salzburg bleef toch het hoogst haalbare.

Hoe anders is dat nu. Mijn vader las de recensies, en luisterde naar de uitzendingen van De Nederlandse Opera onder Pierre Audi en dat resulteerde in de smeekbede met me mee te mogen naar die fantastische producties in Amsterdam. “Je hoeft toch echt niet meer naar Salzburg om die kwaliteit te horen,” was zijn opmerking na *Don Carlo* in 2004. Dat was het ultieme compliment van een hartstochtelijk operaminnaar.

Mitridate, re di ponto, 1992

Ongeëvenaard succes

De man die Nederland zo sterk internationaal op de kaart heeft gezet neemt nu afscheid. Zijn artistieke inzet, durf en fantasie als artistiek directeur en regisseur hebben geleid tot een ongeëvenaard succes, erkend in de hele operawereld. Gedurende zijn regime werd duidelijk dat bij de premières nieuwsgierige leiders van de belangrijkste operahuizen in de wereld een kijkje kwamen nemen en vol achting Het Muziektheater verlieten na weer zo'n onvergetelijke avond. Het is ook de wederzijdse bereidheid tot samenwerking met de algemeen directeur Truze Lodder geweest, die de financiën gezond heeft gemaakt, waardoor veel mogelijk werd. In grote vriendschap werd er zoveel tot stand gebracht en dat is een unicum in de operawereld. En de laatste vijf jaren is dat beleid ook voorgezet met haar opvolger, Els van der Plas.

Goedemorgen met ...

Ik heb het grote genoegen gehad Pierre Audi te leren kennen op misschien wel de meest indringende manier die mogelijk is, namelijk in het kenbaar maken van zijn eigen geliefde muziek en te vertellen waarom hij daar zo van hield. Tweemaal was hij mijn gast in het radioprogramma 'Een goedemorgen met...'. De eerste keer was hij nog maar net aangetreden in Amsterdam en ik mocht zijn keuze met hem bespreken in 'zijn' Muziektheater. Ik weet nog hoe ik onder de indruk was van zijn enorme eruditie, de filosofische manier waarop hij over opera sprak, maar ook van zijn grote historische en muzikale kennis. Hij sprak Engels met die mooie melodieuze, zachte stem. De laatste keer dat hij mijn

gast was, was in 2013, maar nu in zorgvuldig Nederlands met een charmant Frans accent. Weer was hij vol van de opera's waarmee hij dat seizoen bezig was en het was een groot genoegen om zijn passie te mogen horen voor wat hij had uitgekozen. Het werd duidelijk dat zijn liefde voor opera hemelsbreed is en dat hij een open vizier heeft voor zowel het nieuwe als het oude. Het gaat van Monteverdi tot en met Rob Zuidam en van Wagner tot en met Nono.

Fascinerende operapuzzel

Pierre Audi is ook een man die anderen bewonderen kan, zoals Pierre Boulez. Dat is een prachtige eigenschap. In het openbare interview dat hij op 3 juni 2018 gaf over zijn werk van dertig jaar bij De Nationale Opera, verwoordde hij zijn grote hartstocht voor opera, maar hij maakte ook duidelijk dat het programmeren van een seizoen toch wel zijn speciale liefde had, het met de grootst mogelijke zorgvuldigheid in elkaar zetten van zo'n fascinerende operapuzzel.

Maar wat hebben we veel te danken, ook aan zijn eigen regies en dan denk ik naast veel andere aspecten vooral aan zijn personenregie. Natuurlijk en duidelijk, en dat wil heel wat zeggen in het gecompliceerde land van de opera. Pierre Audi zullen we terugzien als regisseur, niet alleen in Amsterdam of Aix, maar zoals hij altijd al deed in New York, Salzburg, Brussel of Parijs, want hij heeft inmiddels de hele wereld veroverd.

Ja, het is indertijd inderdaad een gouden greep geweest Pierre Audi in Nederland uit te nodigen.

Tea, 2003

Zakelijk leider achter artistiek beleidsplan Tien boeiende jaren voor de Nederlandse Opera

door Gerard Verbeke

Wageningen. Pierre Audi, voorzitter van de Nederlandse Opera, is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

Pierre Audi, de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

11 september 2008

Audi wil bij Nederlandse Opera het vertrouwen herstellen Een conflict tussen kunst en geld

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

‘Met creativiteit kan je binnen het budget blijven’ Benoeming nieuwe, jonge opera-directeur verrast

Pierre Audi, de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

Laatste muzikale eer voor dirigent Harm

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De potentie van een opera zonder geluid

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

DIE KAT BEN IK, MAAR IK BEN ER

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

PIERRE AUDI RISKANT DROMER AAN DE AMSTEL

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera.

De Nederlandse Opera is een kunstenaar van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera. Hij is de grondlegger van de Nederlandse Opera.

PIERRE AUDI IN DE PERS: TOEN EN NU

Laura Roling

Dertig jaar Pierre Audi bij De Nationale Opera betekent ook dertig jaar Pierre Audi in de Nederlandse pers. Hoe sprak Audi zich aan het begin van zijn tijd bij DNO uit, en hoe aan het eind? Zijn er verschillen? Een overzicht van de dagbladen van toen en nu.

Dat Pierre Audi aantrad in een heel ander tijdsgewricht, wordt des te duidelijker uit de krantenpagina's waarop zijn aanstelling bekendgemaakt werd. Op de voorpagina van *Het Parool* van zaterdag 18 juni 1988 (prijs: 1 gulden 50 en nog op broodsheetsformaat) prijkt een bericht met de titel 'Pierre Audi de nieuwe operabaas'. Op dezelfde voorpagina: 'Crisis in unie van Sovjetstaten'. Het artikel doet verslag van de persconferentie waarop de aanstelling van Pierre Audi bekendgemaakt werd. De Nationale Opera (toen nog De Nederlandse Opera) verkeerde ten tijde van de aanstelling van Audi in een crisis. Zijn voorganger Jan van Vlijmen liet een gezelschap in chaos en financiële problemen achter. Tijdens de persconferentie had "de kleine, donkere en nog onwennige Audi," aldus verslaggever Jan Bart Klaster van het *Parool*, "niet meer dan een kwartier de tijd om enige vragen haastig te beantwoorden." Pierre Audi's eerste woorden in de pers: "Ik ken het hele operarepertoire. De oude opera's en ook de twintigste-eeuwse. Ik weet wat er her en der aan de gang is. Ik zie veel en het interesseert me zeer. In de afgelopen weken heb ik al verschillende rondleidingen door dit grote en prachtige gebouw gehad, zodat ik ook weet wat er hier mogelijk is. De enige opera die ik hier zag was *Nixon in China* (in première kort daarvoor op 5 juni 1988). Ik weet niet of ik in Amsterdam zelf zal gaan regisseren. Dat hangt van de omstandigheden af, maar ik zal me zeker intensief met de repetities bezig gaan houden." Dat Audi maar liefst 44 regies zou verzorgen en 30 jaar zou aanblijven kon niemand toen nog bevroeden, ook Audi zelf niet.

Vertrouwensherstel

De aanstelling van Audi had al snel een positief effect. Zo bericht Kasper Jansen in *NRC* op 21 juni 1988 onder de kop "Benoeming Audi herstelt vertrouwen in de Opera" dat Hein van Royen, toenmalig directeur van het Koninklijk Concertgebouworkest, zich bereid verklaarde de opgeschorte gesprekken met DNO te hervatten. "Van Royen wil zo spoedig mogelijk kennismaken met Audi, wiens antecedenten hij 'interessant' noemt."

Audi had aanvankelijk weinig contact met de pers: hij moest zich inwerken en een beleidsplan opstellen.

Het eerste echte interview met Audi verschijnt op 31 maart 1989 in *NRC*. Kasper Jansen spreekt Audi naar aanleiding van de bekendmaking van het nieuwe seizoen van DNO, nog ingevuld door Audi's voorganger. Hij wil dan nog niets over zijn eigen programmering bekendmaken, maar licht wel toe hoe hij op dat moment denkt over Nederland en opera. Volgens Audi ontbeert Nederland een duidelijke eigen traditie en heeft het internationale culturele aanbod dat Nederland aandoet weinig blijvend effect. Hij omschrijft het Nederlandse culturele leven als volgt: "Er staat een grote groep mensen in de lucht te kijken naar een stip die langzamerhand groter wordt. Het blijkt een luchtballon die een tijdje boven hen zweeft. De ballon lijkt te gaan landen, maar dat doet hij niet, de ballon drijft weer weg en verdwijnt spoorloos, zonder dat er enig werkelijk contact is geweest." Daar voegt hij wel aan toe: "Waarschijnlijk overdrijf ik, want ik ben hier nog niet zo lang."

In zijn afscheidsinterview met Erik Voermans van *Het Parool* op 14 april 2018 lijkt Audi daar, zeker ten aanzien van eigentijdse componisten, al snel anders over te zijn gaan denken: "Toen ik in 1988 vanuit Londen hierheen kwam, heb ik me in alle ernst afgevraagd wat ik hier nog kon toevoegen. In Londen vroeg ik me dat niet af, want daar wás niks toen ik kwam. Daar heb ik met het Almeida Theatre echt een bijdrage kunnen leveren. Maar in Nederland was alles zo goed georganiseerd, was er zo veel respect voor nieuwe muziek, dat het even heeft geduurd voordat ik mijn pad, mijn weg voor me zag."

Tienjarenplannen

Al in zijn eerste interview met Kasper Jansen schetste hij een aantal lijnen: "Ik wil verschillende manieren tonen om theater te gebruiken, laten zien dat het Nederlands Philharmonisch Orkest van Hartmut Haenchen een uitstekend orkest kan zijn, nieuwe regisseurs en ontwerpers aantrekken, relaties leggen met andere kunstvormen: literatuur en beeldende kunst. Want mijn obsessie is dat opera, meer dan enige andere kunstvorm, alle kunstvormen tezamen brengt." Op 21 oktober 1989, nog voordat Audi zijn eerste tienjarenplan officieel presenteerde, verklapte hij het een en ander in een interview aan Rob Malasch van *Het Parool*, door wie Audi omschreven werd als een "Boy Wonder met twee reebruine ogen en een wellustige mond." Tegen Malasch vertelt Audi waar zijn aandachtspunten zullen liggen: Berlioz wordt een belangrijke componist, evenals Monteverdi en eigentijdse componisten. Ambitieuze

>

<

projecten liggen in het verschiet, zoals Schönbergs *Moses und Aron* onder Pierre Boulez en een volledige *Ring*-cyclus. Zijn loslippigheid in *Het Parool* werd Audi door de rest van de Nederlandse pers niet in dank afgenomen. Hans Heg in de *Volkskrant* op 23 oktober 1989: "De vreemde voorzetten die hij links en rechts geeft en de weinig tactvolle uitspraken die hij doet over zijn succesvolle Brusselse collega Gerard Mortier (gewoon een 'impresario' à la Diaghilev) en over het Operakoor (zou moeten worden 'aangepakt') wijzen echter op een valse start." Tijdens de presentatie van zijn beleidsplan moest Audi dan ook door het stof: "Pierre Audi trekt boetekleed aan," kopt het *Parool* op 27 oktober 1989.

Opera Forward Festival

Al in zijn eerste interview, met Kasper Jansen van *NRC*, verklaarde Audi hedendaagse muziek tot een speerpunt van 'zijn' DNO: "Zeker een derde van het denken moet zich bezighouden met de muziek van deze eeuw, met hedendaagse componisten én met muziek die nog niet is geschreven. Want opera is een kunstvorm van alle tijden, van het verleden, van het heden, maar vooral van de toekomst." Dat het tijdens zijn artistiek leiderschap uiteindelijk zou komen tot een festival dat grotendeels bestaat uit nieuw en hedendaags repertoire, kon hij toen nog niet bevroeden. In zijn afscheidsinterview met Mischa Spel van *NRC* op 26 april 2018 noemde Audi het Opera Forward Festival tot een van zijn waardevolste prestaties: "OFF is voor mij het destillaat van dertig jaar nadenken over opera. Het is een festival dat context biedt, debat stimuleert, samenwerking mogelijk maakt, een buzz heeft én nieuw publiek trekt. Ik hoop dat het mijn vertrek overleeft." Tegelijkertijd gunt hij zijn opvolger Sophie de Lint alle vrijheid om DNO opnieuw vorm te geven: "Na dertig jaar is mijn voornaamste hoop dat Sophie de Lint een eigen koers zal zoeken, en nieuwe lijnen zal vinden. En dat DNO in die gedaante internationaal relevant blijft. Maar het moet anders."

Nieuwe generaties

Toen hij in Amsterdam arriveerde zag het persoonlijke leven van Audi er heel anders uit dan nu. In een *Volkskrant*-

interview met Roland de Beer zegt Audi op 27 oktober 1989: "Ik woon alleen. Ik heb me daar lang geleden al bij neergelegd. Je accepteert een baan waarin je van negen tot twee uur 's nachts werkt, of je accepteert het niet." In zijn afscheidsinterview met Mischa Spel op 26 april 2018 moest Audi constateren dat er wat dat betreft het een en ander veranderd is: "Deze zomer krijg ik zelfs de Nederlandse nationaliteit. Ik was lang relatief eenzaam, maar ik ben geworteld geraakt. Toch nog. Dat voelt als een onverwacht cadeau." Audi heeft nu twee jonge kinderen: Sophia en Alexander, die hem een andere kijk hebben gegeven op zijn werk: "Het betrekken van een jongere generatie bij opera als kunstvorm is opeens geen hokje op de afvinklijst meer, maar een noodzaak die ik echt voel."

Kritiek

Een van de voornaamste verschillen tussen 1988 en nu benoemt Audi in zijn afscheidsinterview met Peter van der Lint in *Trouw* op 22 maart 2018: "Er was geen internet, geen sociale media. Dat laatste is mede mijn geluk geweest. Moet je zien hoe fel en betrokken er de laatste jaren op ons gereageerd wordt op al die blogs en fora van operakenners- en liefhebbers, hoe er wordt geframed, hoe persoonlijk en negatief sommigen steeds maar weer zijn, ook over mij. Als dat er in mijn beginjaren allemaal al geweest zou zijn, dan had ik het beslist niet zo lang volgehouden."

Toch was de kritiek van de pers op de plannen van Audi aanvankelijk allerminst mals. "Te mooi om waar te zijn, te bloemrijk om er niet door bekoord te worden," zo oordeelde Franz Straatman op 9 november 1989 in *Trouw*. En Eddie Vetter op 27 oktober 1989 in *Het Parool*: "Wie zich een weg heeft geworsteld door de brochure *Een tienjarige visie in drie stadia*, oftewel vijfendertig bladzijden vol kromme redeneringen, open deuren en ontsprende beeldspraak, krijgt de indruk dat de ideeën nogal eens zijn gespeend van elk gevoel voor realiteit." Daarbij merkt hij wel op: "Als Audi er echter in slaagt ook maar driekwart van zijn hoog gestemde idealen te verwezenlijken, kan Het Muziektheater (nu Nationale Opera & Ballet) inderdaad uitgroeien tot een belangrijk operacentrum."

Marco Polo, 2008

OPERA DONEER AAN DE TOEKOMST VAN OPERA

AFSCHEIDSCADEAU

Overweegt u een afscheidscadeau te geven? Het hart van Pierre Audi ligt bij vernieuwing en vitalisering van onze kunstvorm. Met uw schenking draagt u bij aan twee door hem ontwikkelde initiatieven, het Opera Forward Festival en de Opera Studio.

Het rekeningnummer voor uw gift is:
NL20 ABNA 0540 1795 23 t.n.v.
Nationale Opera & Ballet Fonds, met vermelding van 'Afscheid Pierre Audi'.

Opera Forward Festival (OFF)

OFF is dé plek waar De Nationale Opera ruim baan geeft aan nieuwe werken, nieuwe initiatieven en nieuwe talenten. Ook een volgende generatie kunstenaars krijgt een podium en biedt ons zo nieuwe perspectieven op opera. In maart 2019 vindt de vierde editie plaats.

Opera Studio

De Opera Studio gaat in september 2018 van start, een belangrijk en relevant platform waarop enkele jonge vocale talenten van dit moment én een pianist/repetitor door middel van een twee jaar durend trainee-traject in staat gesteld worden zich verder te ontwikkelen.

Fotografen:

Clärchen & Matthias Baus (p. 8, 9, 10, 11, 20, 27), Desiré van den Berg (achterkant), Hans van den Boogaard (p. 4, 7, 12, 17, 23), Marco Borggreve (p. 2, 6, 7), Koen Broos (p. 16), Erik de Jong (p. 8), Priska Ketterer (p.11), Erwin Olaf (cover, p. 7), Johan Persson (p. 5), Jaap Pieper (p. 6, 22), Monika Rittershaus (p.5, 14), Angela Sterling (p. 5), Stockhausen Stiftung (p. 18), Ruth Walz (p. 6, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17), Jeroen van Zijp (p. 10)